

CD JAZZ

Toegewijde muziek
Justin Kauflin

Jazzpianist Justin Kauflin is nog geen dertig, maar legde al een hele weg af vanuit Silver Springs in Maryland naar het grote New York. Kauflin werd op zijn elfde blind. Dat verklaart waarom hij op de hoes van *Dedication* met geleidehond afgebeeld staat. Als kind was hij al een supertalent en hij kreeg les van gerenommeerde muzikanten. Een van de belangrijkste is zeker Clark Terry. Kauflin kwam ook in het vizier van de legendarische componist, arrangeur en muziekmanager Quincy Jones, met wie hij de jongste jaren op wereldtournee trekt.

Dedication is Kauflins tweede cd. Voor de klaviervirtuoos is zijn 'toewijding' een muzikaal dankwoord aan familie en vrienden, aan jazzcollega's en aan leraars. Het is eveneens opgedragen aan God. „Hij staat in het centrum van en is de bron van de muziek die ik maak”, zegt de muzikant. Justin Kauflin stopt zijn katholieke overtuiging bepaald niet onder een stolp.

Muzikaal vroegen wij ons af of de invloed van Quincy Jones te

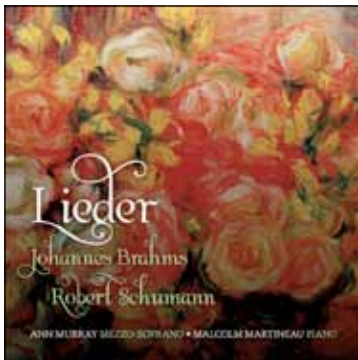
groot zou zijn. Maar ook op dat punt bewijst Justin Kauflin dat hij ondanks zijn jeugd stevig op de benen staat en op een natuurlijke en overtuigende manier zichzelf blijft. Hij wordt daarbij fantastisch geholpen door de schitterende muzikanten die zijn trio en occasioneel kwartet bevolken.

In het laatste nummer speelt overigens nog een tweede gitarist mee, Etan Haziza, op een klassieke met nylon besnaarde gitaar, die het gospel-ballad-achtige van het meditatieve *Thank you Lord* extra goed laat uitkomen. *Tempest* en *No Matter* en zeker het beginnummer *Elusive* komen over als blijde composities, waarbij de vreugde van diep komt en gaandeweg van alle oppervlakkigheid gezuiverd wordt.

De virtuositeit treedt op de achtergrond en er komt ruimte voor bezinning en diepgang. Jazz kan vele richtingen uit. Het kan de kant op van de verrassende, ongebreidelde technische stunts zowel als van die van de melodie, de lyrische lijnen in combinatie met bijzondere ritmiek. Af en toe slagen jazzmusici erin beide in balans te brengen. Wel, Justin Kaufman is zo'n begenadigde pianist die dia kan. En nog zo jong. *Praise the Lord!* (JC)

Dedication, door het Justin Kauflin Trio en Kwartet & Etan Haziza (gitaar), Jazz Village (distributie harmonia mundi), JV579003, 21,50 euro.

CD KLASSIEK

Laatste lied
Brahms & Schumann

De Duitse componisten Robert Schumann (1810-1856) en Johannes Brahms (1833-1897) behoren tot een verschillende generatie, maar zijn toch op een bijzondere wijze met elkaar verbonden. Dankzij de lovende kritiek van de invloedrijke Schumann werd de naam van de jonge Brahms gemaakt. Die beleefde in 1853 ook van nabij dat Schumann een eind aan zijn leven wilde maken door zich in de Rijn te werpen. Schumann werd opgenomen in een kliniek en stierf er in 1856. Na Schumanns dood bleef Brahms innig be-

vriend met Schumanns weduwe, Clara Schumann, tot haar overlijden in 1896.

Dit album brengt liedwerk van de twee samen. De Ierse mezzo Ann Murray zingt, de Schot Malcolm Martineau begeleidt op piano. *Gedichte der Königin Maria Stuart* is Schumann's laatste cyclus voor solostem. Schitterend is de cyclus met teksten uit *Wilhelm Meisters Lehrjahre* van Goethe. *Kennst du das Land, wo die Zitronen blühen*, het openingstuk van de cyclus uit 1849, is heel bekend. Alleen vreemd dat de woorden van een kind worden gezongen door een rijpe mezzosopraan. Brahms' liederen dateren ook uit dezelfde periode, de jaren 1850, en moeten we dus als een jeugdwerk van de pas later beroemde componist beschouwen. (EDS)

Johann Brahms & Robert Schumann, *Lieder*, door Ann Murray (mezzosopraan) & Malcolm Martineau (piano), Linn Records, CKD443, 22,50 euro.

BOEK ROMAN

Bijzondere zusjes
Karen Joy Fowler

Rosemary groeit op op een boerderij in Bloomington in de Amerikaanse staat Indiana. Haar zus en zij gaan als kleuters niet op school, maar hun vader doet voortdurend oefeningen en spelletjes met hen, samen met een groepje assistenten aan de universiteit. Op een dag brengt hij Rosemary echter naar

haar grootouders. Pas weken later haalt hij haar opnieuw naar huis. Zus Fern blijkt verdwenen en niemand praat ooit nog over haar. Dat is althans hoe Rosemary zich de gebeurtenissen later, als jonge vrouw, herinnert.

Een vreemd verhaal? *Totaal door het dolle heen*, de nieuwe roman van de Amerikaanse Karen Joy Fowler is vooral slim geconstrueerd. Het verleden heeft verteller Rosemary (en haar gezin) ontworpen. Enerzijds wil ze daarom niet alle stukjes van de puzzel tegelijk delen, anderzijds blijkt ze bepaalde herinneringen zo ver te hebben verdrongen dat ze ze zelf niet meer zomaar kan opdiepen. „Het verzwijgen van Fern was eerst een bewuste beslissing en later een ingesleten gewoonte, en zelfs nu valt het me nog zwaar die te doorbreken”, zegt ze. „Nog kan ik er niet tegen als iemand anders over haar begint. Ik moet er langzaam naartoe werken.”

Rosemary leidt de lezer dan ook van verleden naar heden en te-

rug. De vraagtekens verdwijnen gaandeweg. Tegelijk grijpt dit boek je steeds sterker bij de keel. Fowler beschrijft meesterlijk wat verwanten elkaar zoal aandoen, maar ook hoe ver ze gaan voor elkaar. Op beide vlakken, betoogt ze, zijn we niet anders dan andere dieren.

Tien jaar geleden scoorde de auteur met *The Jane Austen Book Club* een bestseller. *Totaal door het dolle heen* is een waardige opvolger, die dan ook genomineerd werd voor de Man Booker Prize 2014. (JVH)

Karen Joy Fowler, *Totaal door het dolle heen*, Nieuw Amsterdam, Amsterdam, 2015, 320 blz., 21,95 euro, ISBN 978 90 4681 882 4.

BOEK SPIRITUALITEIT

Ignatius inspireert
Nikolaas Sintobin

Zeven jaar na de stichting van de Sociëteit van Jezus trad de Spaanse edelman, weduwnaar en vader van acht Francisco de Borja (1510-1572) toe tot de jezuïetenor-

de. Enkele jaren later wilde paus Julius III hem, telg uit een vooraanstaande familie, tot kardinaal maken. Dat was echter niet naar de zin van Sint-Ignatius, die toen de orde leidde. Ignatius begon daarop een onderscheidingsproces, eigen aan de ignatiaanse spiritualiteit.

Het relaas van die onderscheiding, waarin de gevoelens een centrale plaats bekleden, staat in het hart van het boekje *Leven met Ignatius* van de hand van jezuïet en internetpastor Nikolaas Sintobin. De ignatiaanse spiritualiteit is geen leer, maar heeft meer weg van een gereedschapskist met geestelijke instrumenten die we kunnen gebruiken.

Sintobin toont met verhalen van de eerste jezuïeten en met de regels van onderscheiding aan hoezeer dit een wijze is van in

het leven staan: „Onderscheiden is groeien in vrijheid om steeds meer 'ja' te kunnen zeggen.” Het is maar naarmate het hart doorlopend verfijnd en uitgezuiverd wordt dat het vindplaats kan worden van Gods concrete verlangens voor de mens.

Uiteindelijk weigerde Ignatius een kardinaalshoed voor Francisco de Borja, maar die werd later wel de derde algemene overste van de orde. (EDS)

Nikolaas Sintobin, *Leven met Ignatius*, Meinema/Altiora, Zoetermeer/Averbode, 2015, 92 blz., ISBN 978 90 3173 978 3.

BOEK KERK

Zwarte bladzijde
Machteld Libert

Vijf jaar na het uitbarsten van het schandaal van seksueel misbruik van minderjarigen in de Kerk is de kwestie nog niet uitgezweet. Dat blijkt uit het boek van VRT-gerechtsjournaliste Machteld Libert die een vrij objectieve benadering aflevert van die zwarte bladzijde in de geschiedenis van de Kerk in België.

Is het thema nog niet voldoende herkauwd? Nieuw aan de wijze waarop Libert de kwestie behandelt, is alvast dat drie geestelijken-daders voor het eerst zelf hun verhaal doen. Libert gaat onbevengden en professioneel met

hen in gesprek. De lezer kan dus binnenkijken in het (vaak gebroken) bestaan van de dader en dat is bijwijlen huiveringwekkend. De drie daders vullen schuld en schuldgevoel ook telkens anders in. Een van betrokkenen, intussen uit het priesterambt gezet, zegt dat hij zich smerig voelt.

Libert probeert de vraag te beantwoorden waarom de betrokken geestelijken jarenlang kinderen misbruikten. De twee belangrijkste factoren die seksueel misbruik in de hand werken, zijn geheimhouding en machtsonevenwicht. Het enige tegengif is volgens kinderpsychiater Peter Adriaenssens een transparante organisatie en machtsgevoel. „En dus moet de Kerk de huidige structuur compleet overboord gooien”, zegt hij. „Een goed begin is meer leken in de Kerk brengen en vrouwen in de organisatie opnemen.”

Ook kerkleiders, bij hen bisschop Johan Bonny, komen aan het woord, maar Libert wil ook de slachtoffers een stem geven. Hoe is het zover kunnen komen? Waarom hebben zij zo lang gezweven? Expert Karlijn Demasure spreekt van het „geheim binnen het geheim”. Ze verwijst daarvoor naar andere maat-

schappelijke domeinen. Het is duidelijk dat de hele samenleving met misbruik in het reine moet komen.

Wellicht de opmerkelijkste getuigenis is die van een priester die als kind zelf het slachtoffer was van seksueel misbruik. Hij vertelt hoe hij bij het zoeken naar erkenning van zijn lijden moest opboksen tegen het systeem waar hij zelf deel van uitmaakt.

Door mijn schuld brengt getuigenissen die pijn doen, maar die misschien ook helend kunnen zijn voor wie, van dichtbij of veraf, met de kwestie te maken had. Zegt de flaptekst. (EDS)

Machteld Libert, *Door mijn schuld. Seksueel misbruik in de Kerk. Daders getuigen*, Manteau, Antwerpen, 2015, 319 blz., 22,50 euro, ISBN 978 90 2233 122 4.